

sed principaliter deo cuius dispositione omnia mouentur, pertinet et ad diabolum qui permissioe diuina vti aliquid irrationalibus creaturis ad nocendum hominibus. Sic quoque adiuratio quae quis vti ad irrationalem creaturam potest intelligi dupliciter. Uno modo et adiuratio refertur ad ipsam irrationalem creaturam secundum se: sic vanum est irrationalem creaturam adiurare. Alio modo refertur ad eam quae irrationalis creatura agit et mouetur: et sic dupliciter adiuratur irrationalis creatura. Uno quidem modo per modum deprecationis ad deum directe: quod pertinet ad eos qui diuina inuocatioe miracula faciunt. Alio modo per modum compulsionis: quae refertur ad diabolum qui in nocumetum nostrum vti irrationalibus creaturis: et talis est modus adiurandi in ecclesie exorcismis: per quos demonum praesentia excludit ab irrationalibus creaturis. adiurare autem demones ab eis auxilium implorare non licet. Et per hoc patet responsum ad obiecta.

Deinde de fide
Randū est de assumptioe diuinae nois ad inuocandum per orationem vel laudem. Et de oratione quidem iam dictū ē. vñ nunc de laude restat dicendum. Circa quam queruntur duo. primum vtrum deus sit ore laudandus. 2º vtrum in laudibus dei sint cantus adhibendi.

Ad primum sic procedit. Videlicet quod deus non sit ore laudandus. dicitur enim per prophetam in peritiam. Optimorum non est laus: sed maius aliquid et melius. scilicet deus est super omnia optima ergo deo non debet laus: sed aliquid maius laude. vñ et Eccl. 43. dicitur quod deus maior est omni laude. 1º. Laus dei ad cultum ipsius pertinet. est enim religio nis actus: sed deus mente colitur magis quam ore. vñ dicitur Mat. 15. Quosdam inducit illud Isa. Populus habebit me honorat: cor autem eorum longe est a me. ergo laus dei magis consistit in corde quam in ore. 2º. Homines ad hoc ore laudantur ut ad meliora prouocentur: sicut enim mali ex suis laudibus subleuantur: ita boni ex suis laudibus ad meliora prouocantur. vñ dicitur per prophetam. Quod probat in oratione argenti: sic probat homo ore laudatum. scilicet deus per verba hominum non prouocat ad meliora tunc quod inmutabilis est. tunc quod summe bonus est: et non habet quo crescat. ergo deus non est laudandus ore. 3º. Sed quod in psalms dicitur. Labijs exultat deus laudabit os meum. Respondetur quod deus vbi alia ratione vti mur ad deum: et alia ratione ad hominem. Ad homines

non vti vobis vti deceptum nostri cordis que si potest cognoscere nisi vobis nostris ei exprimamus et ideo laude oris ad hominem vti vti vti ei vel alijs innorescat quod bona opinionem de laudato habemus: ut per hoc et ipsum quod laudat ad meliora prouocem: et alios apud quos laudat in bona opinionem et reuerentiam et imitacionem ipsius inducimus. Sed ad deum vobis vti vti non quod deus vti ei quod est inspector cordium nostros deceptum manifestem: sed ut nos ipsos et alios audientes ad eius reuerentiam inducamus. et ideo necesse est laus oris: non quidem propter deum: sed propter ipsum laudate eius affectus excitat in deum ex laude ipsius: secundum illud psalmus. Sacrificium laudis honorificabit me et illic iter quo omda illi salutare dei. et in quantum homo per diuinam laudem affectu ascendit in deum: intantum per hoc retrahit ab his que sunt contra deum: secundum illud Isa. 48. Laude mea ifrenabo te ne iter eas. Prodest et laus oris ad hoc quod aliorum affectus prouocet in deum. vñ dicitur in psalms. Super laus eius in ore meo. et postea subdit. Audiens mansueti et letens: magnificate dominum mecum. Ad primum ergo quod deus ore dupliciter possumus loqui. Uno modo quantum ad eius essentiam. et sic cum sit incomprehensibilis et ineffabilis maior est omni laude. debet autem ei secundum hanc comparacionem reuerentia et laudis honor. vñ et in psalms. secundum translationem Hieronimi dicitur. Tibi silet laus deus: quantum ad personam. et tibi reddet votum: quantum ad secundum. Alio modo secundum effectum ipsius quod in nostram vtilitatem ordinant: et secundum hoc debet deo laus. vñ dicitur Isa. 63. Miserationem domini recordabor laudem domini annuntiabo super omnibus que reddidit nobis dominus. Et Dionysius dicit per c. de diuina nomina. Deum sanctum theologorum hymnum. id est diuinam laudem inuenies ad beatos tharchie. id est diuinitatis processus manifestatiue et laudatiue dei nominatiōes diuidere. Ad secundum quod quod laus oris inutilis est laudanti si sit sine laude cordis. tunc enim loquitur deo laudem dum magna opera eius recogitat cum affectu: valet tamen exterior laus oris ad excitandum interiorē affectum laudantis: et ad prouocandum alios ad dei laudem sicut dictum est. Ad tertium quod quod deum non laudamus propter vtilitatem suam: sed propter vtilitatem nostram: ut dictum est.

Ad secundum sic procedit. Videlicet quod cantus si sint assumendi in laudem dei. dicitur enim apostolus ad Col. 3. Docentes et comonentes vos in psalmis et in hymnis et canticis spiritualibus: sed nihil debemus

assumere in diuinū cultū p̄ter ea q̄ nob̄ an
ctoitate scripture tradūf. ḡ v̄ q̄ non debe
mus v̄t in diuinis laudib⁹ cāticis corp̄alibus:
sed solū sp̄ualib⁹. ¶ Ps. Diero⁹ super illud ad
Eph. 5. 2. h̄ i. d̄ cref. di. 20. c. Cātātes ⁊ psallē
tes ī cordib⁹ v̄ris d̄no: dicit. Audiāt hic ado
lescētuli qb⁹ in ecclā ē psallēdi officii: deo
nō voce: sed corde cātādū ē: nec tragediarū
modis guttur ⁊ fauces medicamie liniende
sūt: vt in ecclā theatrales moduli audiātur
⁊ cantica: nō ḡ in laudes dei sūt cant⁹ assūm
di. ¶ Ps. Laudare deum conuenit paruis ⁊
magnis fm̄ illud Apoc. 19. Laudē dicite deo
n̄ro oēs sc̄i eius: ⁊ timetis deū pusilli ⁊ ma
gni: s̄ maiores q̄ sunt in ecclā non decet ca
tare. dicit. n. Greg⁹: ⁊ h̄ in decre. di. 13. c. In
scā romana ecclā p̄nti decreto instituo: vt in
sede hac sacri altar̄i m̄stri cantare nō obe
ant. ḡ cant⁹ nō oueniūt diuinis laudib⁹. ¶
In veteri lege laudabat̄ d̄s ī musicis instru
mētis ⁊ humanis cātib⁹: fm̄ illud ps. Confi
temini d̄no in cithara: in psalterio decē chor
daz psallite illi: cātate ei cāticiū nouū. sed in
strumēta musica sicut citharas ⁊ psalteria n̄
assūmit ecclā in diuinis laudes ne videat̄ iu
dicare. ḡ pari rōne nec cantus in diuinis lau
des sūt assūmēdi. ¶ Ps. P̄cipalior est laus
mētis q̄ laus ozis: sed laus mētis īpediē per
cātus. tum q̄ cantantiū intentio abstrahit
a cōsideratōe eoz q̄ cātāt: dū circa cantū stu
dent. tū ēt q̄ ea q̄ cātāt min⁹ ab alijs intel
ligi p̄nt q̄ si sine cantu p̄ferant. ḡ cātus nō s̄
in diuinis laudib⁹ assūmēdi. ¶ Sed s̄ ē qd̄
brūis Amb⁹. in ecclā Mediolan̄. cant⁹ institu
it: vt Aug⁹ refert in. 9. p̄f. ¶ R. dicendū q̄
sicut dictū ē: laus vocalis ad h̄ necia ē vt af
fect⁹ hoīs puocet in deū. ⁊ iō q̄cunq; ad h̄
vtilia eē possūt: in diuinis laudes cōgruent̄ as
sumūt. Manifestū ē aut̄ q̄ fm̄ distas melo
dias sonoz ai hoīum diuersimode disponun
tur: vt p̄ p̄bm̄ in. 8. polit. ⁊ p̄ Boetiū ī plo
go musice: ⁊ iō salubriū fuit institutū: vt in di
uinis laudes cant⁹ assumerēt vt ai īfirmoz
magis puocarēt ad deuotōem. ¶ Un̄ Aug⁹ di
cit in. 10. p̄f. Adducor cātādi cōsuetudinez
approbare in ecclā vt p̄ oblectamēta auriūz
īfirmoz aīus in affectū pietatis assurgat. Et
de seip̄o dicit in. 9. p̄f. Fleui in hymnis ⁊
canticis tuis suauē sonantis ecclē tue voci
bus cōmētus acriter. ¶ Ad p̄mū ḡ d̄ q̄ cā
tica sp̄ualia p̄nt dici nō solū ea q̄ interi⁹ canū

tur sp̄ū: s̄ ēt ea q̄ exteri⁹ ore cātātur inq̄stū p̄
h̄i cātica sp̄ualia deuotio puocaf. ¶ Ad se
cūdum d̄ q̄ Diero⁹ nō simplr vitupat cātū
sed rephēdit eos q̄ in ecclā cātāt more thea
trico: nō p̄pter deuotōem excitādā: sed p̄p̄
ostētatōem vel delectatōem puocādā. ¶ Un̄
Aug⁹ dicit in. 10. p̄f. Cūz mihi accidit vt me
ampli⁹ cantus q̄ res q̄ cantaf moueat: pe
nāl̄ me peccare cōfiteor: ⁊ tūc mallē non au
dire cātātē. ¶ Ad t̄rium d̄ q̄ nobilior mo
dus ē puocādi hoīs ad deuotōez p̄ doctri
nā ⁊ p̄dicatōem q̄ p̄ cantū. ⁊ iō diaconi ⁊ p̄
lati qb⁹ op̄etit p̄dicatōem ⁊ doctrinā aīos
hoīum puocare in deū. nō debēt cātib⁹ īnfi
stere ne p̄ h̄ a maiorib⁹ retrabant. ¶ Unde ibi
dē Greg⁹ dicit. Consuetudo ē valde rephēn
sibilis vt in diaconat⁹ ordine cōstituti modu
latōi vocis inferuāt qd̄ ad p̄dicatōis officii
⁊ elemosynaz studium vacare congruebat.
¶ Ad quartū dicēdum q̄ sicut p̄hs dicit in
. 8. polit. neq; fistulas ad disciplinaz ē addu
cēdū neq; aliqd̄ aliud artificiale organū: pu
ta citharā: ⁊ si qd̄ tale altez est: s̄ quecunq;
faciūt auditores bonos. huiusmōi. n. musica
īst̄ra magis aīum mouēt ad delectatōem q̄
p̄ ea forme interi⁹ bona dispositio. ¶ In veri
aut̄ testam̄to v̄sus erat taliū īst̄roz. tū q̄ po
pulus erat magis dur⁹ ⁊ carnalis. v̄t erat p̄
huiusmōi instrumēta puocādus: sicut p̄ p̄m̄
siones t̄renas. tū etiā q̄ huiusmōi īst̄ra
corp̄alia aliqd̄ figurabāt. ¶ Ad q̄ntū dicen
dū q̄ p̄ cantū q̄ q̄s studiose ad delectādum
vtitur: abstrahitur aīus a cōsideratōe eoz q̄
cātātur: s̄ si aliqs cātet p̄p̄ deuotōez: attē
ti⁹ cōsiderat q̄ dicitur. tū q̄ diuini⁹ moratur su
per eodē. tū q̄ vt Aug⁹ dicit in. 10. p̄f. oēs affe
ct⁹ sp̄ūs n̄ri p̄ sua diuersitate h̄nt p̄pos mōs
ī voce atq; cātū: q̄rū occulta familiaritate
excitātur. Et eadē ē rō de audic̄tib⁹: in
q̄bus r̄si aliqñ nō intelligāt q̄ cātātur: itelli
gūt tñ p̄p̄ qd̄ cātātur. s. ad laudē dei: et hoc
sufficit ad deuotionem excitandam.

Quinde cōside
randum est de vitis religio
ni oppositis. Et primo de
illis que cum religione con
ueniunt in hoc q̄ exhibent
cultum diuinū. 2. de vitul
manifestam cōrietatē ad religionem h̄ntibus
p̄ cōtēptū eoz q̄ p̄tinet ad diuinū cultū. ¶ Primū